Самостійна робота студентів: Тема 1. Національний спротив

---

1. Зміст самостійної роботи студентів

Таблиця 1. Зміст завдань самостійної роботи

№ з/п	Питання для самостійного вивчення	Завдання на самостійну роботу
1	**СР 1 (2 год). Тема: «Ідеологічні основи та еволюція концепцій тотальної оборони в країнах НАТО»** **Питання для самостійного вивчення:** 1. Дослідження концепцій національної стійкості (Resilience) на прикладі країн Балтії та Скандинавії. 2. Роль цивільного населення у стримуванні гібридних загроз військового характеру. 3. Правовий статус добровольців в європейських оборонних системах.	**1)** Скласти порівняльну таблицю моделей територіальної оборони Естонії (Кайтселійт) та України.
2	**СР 2 (2 год). Тема: «Взаємодія добровольчих формувань територіальних громад (ДФТГ) та підрозділів Сил територіальної оборони**	**1)** Розробити графічну схему-пам’ятку «Алгоритм розташування постів та секторів спостереження на типовому блокпосту ТрО» *(описано усно нижче)*.

№ з/п	Питання для самостійного вивчення	Завдання на самостійну роботу
	(ТрО) ЗСУ під час охорони критичних об'єктів інфраструктури» **Питання для самостійного вивчення:** 1. Аналіз порядку підпорядкування та розгортання блокпостів ДФТГ у межах громад. 2. Вивчення правил внутрішньої служби та правових меж застосування сили цивільними формуваннями. 3. Регламент взаємодії з патрульною поліцією та підрозділами ЗСУ під час комендантської години.	

---

2. Виконання практичної частини (Завдання самостійної роботи)

Завдання 1 до СР 1: Порівняльна таблиця моделей територіальної оборони Естонії (Кайтселійт) та України

Критерій порівняння	Естонія: Кайтселійт (Kaitseliit)	Україна: Сили територіальної оборони ЗСУ та ДФТГ
Офіційний статус та підпорядкування	Добровільна воєнізована організація національної оборони, яка діє підпорядковано Міністерству оборони	Окремий рід військ у складі Збройних Сил України (Сили ТрО), а також добровільні формування територіальних громад

Критерій порівняння	Естонія: Кайтселійт (Kaitseliit)	Україна: Сили територіальної оборони ЗСУ та ДФТГ
	Естонії та інтегрована в структуру оборонних сил країни.	(ДФТГ), що діють під егідою ЗСУ.
Нормативно-правова база	Закон про Кайтселійіt та відповідні закони про державну оборону Естонії.	Закон України «Про основи національного спротиву», Конституція України та інші нормативно-правові акти.
Функції та завдання	Підтримка обороноздібності держави, участь у захисті конституційного ладу, допомога у надзвичайних ситуаціях, рятувальні роботи, військова підготовка громадян.	Охорона та оборона критичної інфраструктури, допомога у захисті державного кордону, участь у протидиверсійній боротьбі, цивільний захист і забезпечення умов для функціонування влади.
Склад учасників	Добровольці з усіх верств естонського суспільства; також існують жіночі (Naiskodukaitse) та молодіжні організації.	Військовослужбовці контрактної та призовної служби Сил ТрО, а також члени ДФТГ з числа громадян України, які пройшли відбір.
Матеріально-техничне забезпечення та озброєння	Державне фінансування, централізоване забезпечення зброєю, екіпіруванням та технікою високого рівня.	Поєднання державного постачання ЗСУ (для Сил ТрО) та підтримки місцевих громад/волонтерів (особливо для ДФТГ на початкових етапах).

Завдання 1 до СР 2: Графічна схема-пам’ятка «Алгоритм розташування постів та секторів спостереження на типовому блокпосту ТрО» (розгорнутий усний опис)

1. **Центральна зона (Ядро блокпосту):**

    - **Укриття та бліндаж:** Розміщується в безпечній затіненій або захищеній зоні (за бетонними блоками чи мішками з піском) для особового складу чергової зміни.
    - **Пункт зв'язку та управління:** Місце розташування старшого блокпосту, де здійснюється радіозв'язок з комендатурою, підрозділами ТрО та Нацполіцією.

2. **Периметр та фортифікаційне обладнання (Зони безпеки):**

    - **Зігзагоподібний під'їзд (Лабіринт з блоків):** Примушує транспортні засоби знижувати швидкість до мінімуму перед в'їздом.
    - **Штучні перешкоди (Їжаки, колючий дріт / спіраль Бруно):** Блокують несанкціонований проїзд і таран з боку дороги.
    - **Оглядові та вогневі позиції (Пости):**
        - *Пост № 1 (Основний / Шлагбаум):* Безпосередня перевірка документів, огляд транспортних засобів.
        - *Пост № 2 (Прикриття / Спостереження):* Кулеметний або кутовий розрахунок для забезпечення прикриття основного поста на випадок збройної провокації.
        - *Сектори спостереження:* Кожному посту чітко визначається сектор відповідальності (наприклад, Сектор А — лівий бік дороги, Сектор Б — правий бік, дальній рубіж до 500-1000 м).

3. **Алгоритм дій особового складу на постах:**

    - **Спостереження:** Постійний моніторинг прилеглої території та повітряного простору.
    - **Зупинка та ідентифікація:** Подання сигналу зупинки, перевірка дотримання комендантської години, наявності перепусток та документів, що посвідчують особу.
    - **Огляд транспорту:** Здійснюється відповідно до встановлених правових норм безпеки із залученням уповноважених осіб.
    - **Порядок взаємодії:** У разі виявлення підозрілих осіб чи загрози — негайна доповідь старшому блокпосту, задіяння сил патрульної поліції або підрозділів ЗСУ згідно з регламентом.

---

3. Питання для самоперевірки (Самоконтроль)

1. **Які історичні субстрати (етнічні та цивілізаційні пласти) сформували унікальний генетичний і культурний «код» української нації, і який внесок кожного з них?**
    - Формування українського генокоду базується на трипільській протоцивілізації, скіфо-сарматському світі, слов'янському племінному ядрі (русини-українці), добі Київської Русі, козацько-гетьманській доба та досвіді визвольних змагань XX століття. Кожен із пластів заклав традиції державотворення, військової демократії, зв'язку із землею та прагнення до свободи.
2. **Як теорія спадкоємності українського етногенезу М. Грушевського науково спростовує пропагандистські міфи про «штучне» походження України?**
    - М. Грушевський довів безперервність історичного процесу розвитку українського народу на своїй етнічній території від часів Київської Русі (яку він назвав власне українською державою) через Галицько-Волинське князівство, Велике князівство Литовське до козаччини, спростувавши імперські концепції штучності української нації.
3. **У якому році та в якому літописі вперше зафіксовано писемну згадку назви «Україна», і в якому контексті це було зроблено?**
    - У Київському літописі (за Іпатієм списком) під **1187 роком** у зв'язку зі смертю переяславського князя Володимира Глебовича: *«І тужи по немь вся Україна»*. Назва вживалася в географічному значенні прикордонних руських земель.
4. **Чому в контексті національного спротиву українська мова розглядається як фактор національної безпеки та «ментальний кордон» держави?**
    - Мова є ключовим маркером ідентичності та інформаційної безпеки. Вона захищає від психологічного впливу ворожої пропаганди, виступає лінією розмежування «свій-чужий» в умовах гібридної війни та консолідує суспільство навколо національних цінностей.
5. **Що означає концепція «національної стійкості» (Resilience) на прикладі країн Балтії та Скандинавії, і яке вона має кореневий і українським феноменом тотальної оборони?**
    - Це здатність суспільства та державних інституцій протистояти кризам і зовнішнім загрозам за рахунок максимального залучення громадянського суспільства, бізнесу та волонтерів. Вона базується на принципі «кожен громадянин знає свою роль в обороні», що є дзеркальним відображенням українського народного спротиву.
6. **Яке офіційне законодавче визначення поняття «національний спротив» закріплено у Законі України, та на які статті Конституції він спирається?**
    - Згідно із Законом України «Про основи національного спротиву», це комплекс заходів, які організовуються та проводяться з метою сприяння

обороні України шляхом максимального залучення громадян до протидії агресору. Спирається на ст. 17 (захист суверенітету — справа всього народу) та ст. 65 (захист Вітчизни — обов'язок громадян) Конституції України.

7. **У чому полягає стратегічна мета надання оборони України тотального (всенародного) характеру згідно з діючою воєнною доктриною?**
    - Забезпечити такий рівень протидії ворогу, за якого будь-яка окупація території стає неможливою через масовий збройний і цивільний спротив населення, порушення логістики та комунікацій окупантів у кожній громаді.
8. **Охарактеризуйте три рівні мотиваційного ядра особистості захисника України в умовах правового режиму воєнного стану.**
    - Рівень базових інстинктів і виживання (захист родини та рідного дому), громадянська відповідальність і патріотизм (захист держави і свободи), а також ціннісно-світоглядний рівень (відстоювання європейського вибору, демократії та цивілізаційних цінностей).
9. **Як Закон України регулює питання інклюзивності (для осіб з інвалідністю) та свободи совісті (для студентів, чиї релігійні переконання забороняють брати зброю)?**
    - Закон передбачає залучення громадян до несмертоносних видів національного спротиву (інформаційна безпека, логістика, забезпечення роботи критичної інфраструктури, волонтерство), поважаючи при цьому конституційні права та свободи громадян.
10. **Назвіть три фундаментальні вертикалі (складові) національного спротиву України та вкажіть, яке військове командування здійснює провідну роль у керівництві кожною з них?**
        1) Сили територіальної оборони ЗСУ (Командування Сил ТрО ЗСУ);
        2) Добровольчі формування територіальних громад — ДФТГ (у співпраці з Силами ТрО та місцевою владою);
        3) Рух опору (організовується Силами спеціальних операцій — ССО ЗСУ).
11. **Який специфічний статус має Рух опору; у чому його мета, який рід сил ЗСУ ним керує та чому інформація про нього є державною таємницею найвищого рівня?**
    - Це система заходів, що організовуються на окупованій території з метою завдання втрат ворогу та дестабілізації його тилу. Керується Силами спеціальних операцій ЗСУ. Інформація закрита через високі ризики для безпеки підпільників та учасників мережі.
12. **Хто такі члени ДФТГ з юридичної точки зору, на який строк вони підписують контракт, та який вид зброї їм дозволено застосовувати під час виконання завдань?**
    - Члени ДФТГ — це цивільні громадяни, які укладають контракт добровольця територіальної оборони. Вони мають право застосовувати особисту мисливську зброю та стрілецьку зброю відповідно до законодавства та завдань ТрО.

13. **Опишіть порядок підпорядкування ДФТГ: чи є вони самостійними військовими одиницями у межах своїх територіальних громад?**
    - ДФТГ не є самостійними військовими частинами ЗСУ; вони діють під безпосереднім операційним керівництвом командирів батальйонів Сил ТрО ЗСУ у відповідних зонах відповідальності.
14. **Які історичні форми військово-територіального устрою України (від давньоруського віча до козацького полково-сотенного устрою та Холодного Яру) є прямими аналогами сучасних Сил ТрО та ДФТГ?**
    - Народне ополчення часів Київської Русі, козацьке посполите ополчення і полково-сотенна система, гайдамацький рух та партизанські змагання періоду Холодного Яру й УПА.
15. **Яким є регламент взаємодії постів ДФТГ, підрозділів ЗСУ та патрульної поліції під час охорони об'єктів критичної інфраструктури в умовах комендантської години?**
    - Здійснюється спільний контрольно-пропускний режим, оперативний обмін інформацією про підозрілі особи та транспорт, взаємне посилення постів під час тривог та ретельна перевірка перепусток установленого державного зразка.